

İkinci El Araç Alırken Nelere Dikkat Etmeli?

Pınar ELMAS

Otomobil almaya karar verdiniz.

Ancak, sıfır kilometre bir araç almayı düşünmüyorsunuz.

Peki ikinci el araç alırken nelere dikkat etmeniz gerektiğini biliyor musunuz?

Sıfır km araç alırken fabrika çıkış özellikleri hakkında bilgi sahibi olmak yeterli olurken, kullanılmış araçta daha sonra sorunlar yaşamamak için bazı püf noktalarını göz önünde bulundurmak gerekiyor.

Kullanılmış araç alırken amaç, paramıza göre en emniyetli, hasarsız ve konforlu aracı seçmek olduğuna göre nelere dikkat etmemiz gerekiyor?

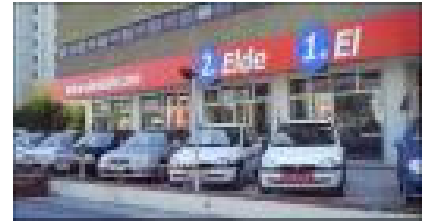
Uzmanlar, kullanılmış araç satın alırken, aracın motorundan şanzımanına, kaportasından döşemesine kadar dikkatle incelenmesini ve mümkünse araç satın almaya bir otomobil tamircisi ile gidilmesini tavsiye ediyorlar.

O halde kullanılmış araç satın alırken karar aşamasında incelemelerimizi yapacağımız kriterlere bir göz atalım.

- **Bu işe ne kadar para ayırabilirsiniz? (Satın alma, sigorta, bakım, onarım ve kullanım masrafları da dahil olmak üzere araç için ayıracağınız para ne kadar olacaktır?)**
- **Satın almayı düşündüğünüz araçtan öncelikli beklentileriniz nelerdir?**
- **Paranıza göre satın marka ve modeldeki araçlar hangileri olabilir?**
- **Aracınızı hangi amaçla ve kaç yıl süreyle kullanacaksınız?**

Öncelikle istek ve kararlarınızı belirleyerek harekete geçmeniz seçiminizi kolaylaştıracaktır.

Eğer işin maddi yönünü çözüp, almak istediğiniz marka ve modeli belirlediyseniz, çevrenizde almak istediğiniz otomobili kullanan tanıdıklarınızdan onların araç hakkındaki görüşlerini almakla işe başlayabilirsiniz.

Böylece almayı düşündüğünüz aracın kullanım aşamasında karşılaşacağınız avantaj ve dezavantajlarını tartar, ileride bir sürprizle karşılaşmamış olursunuz.

Şimdi, almayı düşündüğünüz araç hakkında sizi doğru bilgilere ulaştıracak ve pazarlık gücünüzü arttıracak ipuçlarına bir göz atalım.

- **Fiyat araştırması yapın**

Almak istediğiniz marka ve modeldeki araçların piyasa fiyatlarını öğrenin. Gazete ilanlarını, galerileri ve otomobil pazarlarını iyice araştırın, fiyat karşılaştırması yapın. Araştırmanız ne kadar kapsamlı olursa, en uygun ve en iyi aracı satın alma şansına sahip olursunuz.

- **Aracı görmeye giderken motordan anlayan bir ustayı da yanınızda götürün.**

Kullanılmış otomobil alırken öncelikle motoru kontrol edilmeli. Bu sebeple, almayı düşündüğünüz otomobili ya servisine gösterin ya da yanınızda motordan anlayan bir ustayı götürün.

- **Aracı mutlaka gün ışığında inceleyin**

Aracı tam anlamıyla inceleyebilmek, basit çizik ve darbeleri görmek için gün ışığında incelemek her zaman daha doğrudur.

- Kontrol için yeterince zaman ayırın, aceleci davranmayın.
- Satıcıya otomobil hakkında her şeyi sormaktan çekinmeyin.
- Satıcıyla randevulaşmışsanız 15 dak. önce gidin, otomobil için yapılan hazırlığı görmüş olursunuz.
- Aracın daha önce hasar görüp görmediğini anlamak için boyasını dikkatle inceleyin.

Kaportanın dışındaki ve içindeki boyaların aynı olup olmadığını kontrol edin. Herhangi bir bölümünde farklı bir boya kalıntısı var mı araştırın.

Ağır hasar görmüş bir arabanın dahi onarılması mümkündür. Onarım görmüş bir aracın, boyası üzerindeki düzgün olmayan yansımalar, aracın geçmişi

hakkında fikir verebilir.

Aracın cam kenarlarını, kapı açma kollarını, kilitlelerini gözden geçirin. Buralardaki boya hatalarını ya da kauçuk-metal aksam üzerindeki boya kalıntılarını bulmaya çalışın. Bu tür izler de, otomobilin tekrar boyandığını gösterir.

Kapı iç kenarlarında kilit aksamı, elektrik kablo tesisatı ve kapı fitili gibi yerlerde de boya izleri arayın. Kaput bağlantı menteşelerindeki civata kenarında boya sıyrılma veya yer değiştirme işlemlerine dikkat edin.

Yanınızda küçük bir mıknatıs götürerek mıknatısınızı otomobilin değişik yerlerine yapıştırın, mıknatısın çekim gücü değişiklik gösteriyorsa bu, boyanın altında macun tabakası olduğunu ve aracın onarıma girdiğini gösterir.

- **Kaporta üzerinde darbe izleri olup olmadığını inceleyin.**

Puntolama fabrikalarda robotlar tarafından yapıldığı için, kaportada bir değişiklik yapılması gerektiğinde ustanın elle aynı sonucu vermesi mümkün değildir. Buradan, otomobilin darbeli olup olmadığını kolayca anlaşılabilir.

- **Arabanın kaportası üzerinde herhangi bir bölümde pas olup olmadığına bakın.**
- **Somunlara ve ek parça yerlerine dikkat edin.**

Kaportayı incelerken, parçaların montajında kullanılan somunların değişip değişmediğini kontrol edin. Bu otomobilin hangi bölümlerinin değiştiği hakkında çok net bir göstergedir.

- **Lastiklerin üzerindeki aşınmayı inceleyin. Bazı bölümlerdeki daha fazla aşınma, ön süspansiyonlardaki bozukluktan da kaynaklanabilir.**

- **Yedek lastiği de gözden geçirin.**
- **Kapıların standart açılış ve kapanışlarını inceleyin. Herhangi bir sürtünme olup olmadığını inceleyin. Aksaklıklar önceki bir hasarın uzantısı olabilir.**
- **Arabanın farlarını, sinyallerini, fren lambalarını, iç aydınlatmayı ve silecekleri deneyerek kontrol edin.**

Camlar ve farlar üzerindeki çizgi ve çatlakları araştırın. İlerde sorun yaratması muhtemel hasarlar var mı?

- **Otomobilin dört köşesine gidip yukarıdan aşağıya sallamaya çalışın ve bırakın. Sağlıklı bir süspansiyona sahip bir araç, 1-2 kez yukarı aşağı hareket ettikten sonra duracaktır.**
- **Yağ kapağını açın ve fenerinizle içeriye görmeye çalışın. İçerdeki parçalar yağlı, fakat kurumsuz, temiz olmalıdır. Çubuğun ucundaki yağı parmaklarınızın arasında ezip, içinde çok küçük metal parçalar olup, olmadığını hissetmeye çalışın. Eğer metal parçalar hissederseniz motorun durumu sağlıklı değildir.**

- Yağ çubuğunu çekip ucundaki yağın rengini kontrol edin. Eğer yağ yeni ise koyu sarı olması çok önemli değildir. Motor yağı beyazımsı renkte veya beyaz köpüklü ise, bu önemli bir problemin sinyali olabilir.
- Radyatörün ve motor hortumlarının su kaçırıp kaçırmadığına bakın. Radyatörün içindeki sıvıyı kontrol edin. Eğer radyatörün suyu paslı ve yağlıysa bu bir sorunun işaretidir.
- Aracın aküsünün de kontrol edilmesi unutulmaması gereken noktalardan biridir. Akü başları okside olup yağlanmış ise bu, akünün ömrünün azaldığı anlamına gelir.
- Kontaklı kapatıp vites kutusundaki yağı inceleyin. Bu yağın koyu renkte ve kokulu olmamasına dikkat edin.
- Arabanın altına bakın, motorun bulunduğu yerde herhangi bir akıntı veya leke olmamalıdır.
- Isıtma sistemini, havalandırmayı ve varsa radyoyu deneyerek kontrol edin.
- İç döşemelerin durumuna bakın. Döşemelerdeki yıpranma, aracın kilometresi ve nasıl kullanıldığı konusunda fikir edinmenizi sağlar.
- **Kilometre göstergesini kontrol edin;**

İkinci el otomobil alırken dikkat edilmesi gereken en önemli hususlardan biri de yaptığı kilometredir. Bu, otomobilin yıpranmasıyla doğru orantılı, en belirgin değişkendir.

Ancak kilometresi değiştirilebilir. Kilometre göstergesinde oynama yapılıp yapılmadığı aracın bakım kitapçığına bakılarak veya uzmanına gösterilerek anlaşılabilir.

- **Aracın içinde rutubet kokusu var mı? Kontrol edin.**
- **Aracın motorunu çalıştırın ve kontrol edin.**

Motoru çalıştırın. Kolay çalışıp çalışmadığını kontrol edin. Motor kolay ve gürültüsüz çalışmalıdır.

Motoru 3-5 dakika gaza basmadan çalıştırın, motor ısındıktan sonra dinleyin. Olağandışı bir ses olup olmadığını anlamaya çalışın.

Motor ısındığında rölantide motorun normalin üzerinde sarsılıp sarsılmadığını kontrol edin. Eğer sarsılıyorsa düzensiz ateşleme veya yakıt kesintisi olmaktadır.

- **Egzozdan çıkan gazın rengine bakın;**

Mavi renkli gaz motorun yağ yaktığını ve onarıma girmesi gerektiğini gösterir. Bu durum satıcı tarafından daha yoğun bir motor yağı konarak veya bir motor katkısı konarak bertaraf edilebilir. Ancak bu durumda da buji kontrolü size geçeceği söylenecektir.

Siyah renkli duman, motorun gereğinden fazla yakıt tükettiğini gösterir, motor ve yakıt sistemi bakımsızdır.

Yoğun beyaz duman silindirlere su karıştığını gösterir, motorun açılması gerekmektedir.

Motor soğuksa az miktarda beyaz duman ve bir miktar su damlaması normaldir. Çünkü zaten benzinin yanmasıyla bir miktar su oluşur.

- **Mutlaka sürüş testi yapın;**

Deneme sürüşünü mümkünse 20-50 km hızla ve bir duvar boyunca yapın. Duvardan yankılanan ses alışılmamış gürültüleri duymanızı sağlayacaktır. Eğer bir aracınız varsa bunu daha önce yapıp kulağınızı eğitebilirsiniz.

Otomobili sürün ve sesini dinlemeye çalışın. Olağan dışı vuruntu, gıcırta, tıkırtı gibi sesleri tespit etmeye çalışın.

Sürüş testinde önce 1. vitesi takın ve el frenini bırakmadan otomobili yavaşça hareket ettirmeye çalışın. Hareket ederse el freni çalışmıyordur, buna dikkat edin.

Düz ve emniyetli bir yolda değişik hız seviyesinde fren yapın ve tekrar hareket edin. Araba kolay bir şekilde süratlenmeli ve titreşimsiz bir şekilde sürüklenmeden durmalıdır.

Olağan dışı bir sarsılma olursa debriyajınızda bir sorun var demektir. Otomobili hareket ettirdikten sonra hızlanmadan önce henüz 1. vitesteyken yavaşça frene basıp çalışıp çalışmadığına bakın. Çalışmıyorsa el freni ile durmaya çalışın.

Tek seferde 180 derece dönüş yapabileceğiniz bir yer bulun ve dönerken akslardan gelen sesi dinleyin. Aks uçları aşınmışsa, dönerken tıkırtılar gelecek, otomobil düzeldiğinde bu tıkırtılar kesilecektir.

Düz bir hatta giderken kontrollü bir şekilde direksiyon bırakıldığında, otomobil sağa sola sapıyor ve direksiyonu kontrol etmekte güçlük çekiyorsanız, arka lastiklerden biri inik olabilir ya da ön takımında (rot ve rotiller, akslar, salıncak burçları) sorun vardır .

Düzgün yolda hızlandığınızda otomobil ve direksiyon ayarı titriyorsa, lastiklerin balansı bozulmuştur, balans ayarı gerekmektedir.

Aracın ön ve arka lastik izlerinin çakışması gerekir. Eğer arka lastiklerin izleri ön lastiklerin izinin dışına çıkıyorsa, arabanın kasasında problem olduğunu gösterir.

Kullanılmış araç alımında dikkat edilecek diğer önemli hususlar:

- **Şase ve motor numaraları;**

Otomobilin çalıntı olma ihtimaline karşı, ruhsattaki bilgilerle şase ve motor numaralarını karşılaştırın.

- **Satın almayı düşündüğünüz aracı, görüşüne ve tecrübesine güvendiğiniz bir yakınınıza da gösterin ve onun da fikrini alın.**
- **Krediye ihtiyacınız varsa, koşulları önce kendi kaynaklarınızla araştırın. Satıcının size önerdiği koşullarla karşılaştırın. Peşin vereceğiniz kısım ile faiz oranını, aylık ödemeleri ve kefil gibi diğer kredi geri ödeme koşulları ile ilgili bilgileri belirleyerek satın alma görüşmesine gidin.**
- **Çok iyi okuyup anlamadan hiçbir belgeyi imzalamayın. İmzalayabileceğiniz belgeler arasında ileride sorun yaratabilecek bir boşluk olmamalıdır.**
- **Satıcı tarafından size söylenen özelliklerin, imzalayacağınız dokümanların içinde olup olmadığını araştırın.**
- **Peşin ödemeniz gereken kaparo veya depozit gibi tutarların, vazgeçmeniz durumundaki koşullarını da yazılı hale getirin. Otomobilin sicilini araştırmadan asla kaparo vermeyin.**
- **Alacağınız araca yapacağınız sigortanın yıllık giderini öğrenin. Ayrıca, her sigorta şirketinin hizmeti farklı olduğu için özelliklerini inceleyin.**

Eğer kullanılmış bir otomobil hakkında telefonla bilgi alacaksanız, soracağınız birkaç temel soruya alacağınız yanıtlar daha sonra başınızın ağrıması için çok önemlidir.

Özellikle de otomobili bir şahıstan alıyorsanız, rutin sorulara verilecek tuhaf yanıtlar dahi ipucu olabilir. İşte sorulmaya değer birkaç soru:

- **Araç ne renk?**

Bu soru daha çok görüşmeye bir yerden başlamak için kullanılsa da, eğer alacağınız aracın rengi sizin için önemliyse değerlendirmenizdeki ilk kriteri oluşturur.

Bu soruyu, "Karoseri iyi durumda mı?" sorusu takip etmeli. Böylece aracın genel durumu hakkında bir fikir edinmiş olursunuz.

- **Aracın donanımı, aksesuarları hakkında bilgi verebilir misiniz?**

İlanda belirtilmiyorsa, aracın belli başlı özellikleri hakkında bilgi edinin. Kapı sayısı, düz-otomatik vites, klima, abs, hava yastığı, ses düzeni, elektrikli camlar, merkezi kilit, açılır tavan, döşeme, elektrikli koltuk, aynalar...vb

- **Aracın ilk sahibi siz misiniz?**

Aracın bütün servis geçmişini öğrenmek isteyebilirsiniz. Araç çok el değiştirmişse bilgi edinmek daha zor olur.

- **Aracı en fazla siz mi kullandınız?**

Aracı en fazla kullanan kişiyle muhatap olmak, aracın bakımı ve hor kullanıp kullanılmadığı hakkında fikir edinmenizi sağlar.

- **Araç kaç kilometrede?**

Araç yıl başına 32.000'den çok veya 8.000'den az km. yapmışsa nedenini sorun.

Eğer yüksek kilometredeyse ancak uzun yolda işe gidiş-geliş için kullanılmışsa, bu çok da kötü olmayabilir. Dur-kalk trafiği, arabayı otoyoldan çok daha fazla yıpratır.

Aracın kilometresinin düşük olması her zaman için avantajdır; ama belirtilen rakamın doğru olduğuna emin olun.

- **Hiç kaza yaptı mı?**

“Yaptıysa hasar ne oldu, masrafı ne kadar oldu, tamiri yetkili servis mi, özel tamirci mi gerçekleştirdi?” diye sorun.

Büyük bir kaza geçirmiş bir aracı alırken iki kere düşünün. Önemli aksamaları, mesela şasesi tamir edilemez hale gelmiş olabilir.

- **Aracın servis kayıtları var mı?**

İyi bakılmış bir otomobil istiyorsunuz. O zaman otomobil belli kilometrelerde düzenli olarak servise gitmiş olmalıdır.

Ayrıca değiştirilmiş parçaların faturalarını da isteyebilirsiniz.

Ancak birçok kullanıcı bu belgeleri düzenli olarak saklamadıkları için, otomobilin bakım geçmişiyle ilgili tam bir bilgi edinmeyebilirsiniz.

- **Arabayı neden satıyorsunuz?**

İlginç bir hikayeden ziyade, makul bir açıklama bekleyin. Geçişirici bir cevap veriliyorsa tedbirli olmak doğru olur.

Kaynaklar:

- 1) www.araconline.com
- 2) www.ikinciel-oto.com
- 3) www.arabam.milliyet.com.tr/ikinci_el